

Sygn. akt I Ca 456/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 grudnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Sieradzu Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSO Barbara Bojakowska

Sędziowie SSO Anna Lechowicz

SSO Katarzyna Powalska

Protokolant sekretarz sądowy Elwira Kosieniak

po rozpoznaniu w dniu 17 grudnia 2013 r. w Sieradzu

na rozprawie sprawy

z powództwa P. B.

przeciwko Powiatowi (...)

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Łasku

z dnia 26 września 2013 r. sygn. akt I C 368/13

1. oddała apelację;

2. zasądza od pozwanego Powiatu (...) na rzecz powoda P. B. kwotę 90 (dziewięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt I Ca 456/13

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 26 września 2013 roku Sąd Rejonowy w Łasku w sprawie sygn. akt I C 368/13 z powództwa P. B. przeciwko Powiatowi (...) o zapłatę zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 850 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 16 kwietnia 2013 roku do dnia zapłaty. Ponadto Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 240 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy oparł na następujących ustaleniach i wnioskach:

Powód P. B., na podstawie umowy kupna-sprzedaży na terenie Unii Europejskiej, nabył dwa samochody marki A (...). Starosta (...) dokonał zarejestrowania pojazdów nadając im numery rej. (...). Powód uiścił w Starostwie Powiatowym w P. po 500 zł tytułem opłaty za wydanie kart pojazdu.

Pismem z 3 kwietnia 2013 r. strona powodowa wezwała Powiat (...) do zwrotu w terminie 7 dni nadpłaconej części opłaty za wydanie kart pojazdu uiszczonej w związku z rejestracją obu samochodów. Starostwo Powiatowe w P. pismem z dnia 12 kwietnia 2013 r. odmówiło zwrotu nadpłaconej przez powoda kwoty.

Mając na uwadze powyższe ustalenia, Sąd Rejonowy podkreślił, iż wysokość przedmiotowej opłaty została ustalona na podstawie § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2003 roku w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu, który stanowił, że za wydanie karty pojazdu przy pierwszej rejestracji pojazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej organ rejestrujący pobiera opłatę w wysokości 500 zł. Rozporządzenie powyższe zostało uchylone rozporządzeniem Ministra Transportu i Budownictwa z dnia 28 marca 2006 roku w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu, w którym wysokość tej opłaty ustalono na kwotę 75 zł.

Wyrokiem z 17 stycznia 2006 r. w sprawie U 6/2004 (Dz.U. nr 15, poz. 119) Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że §1 ust. 1 rozporządzenia z 28 lipca 2003 r. jest niezgodny z art. 77 ust. 4 pkt. 2 i ust. 5 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (t.j. Dz.U. z 2005 r., nr 108, poz. 908 ze zm.) oraz z art. 92 ust. 1 i art. 217 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i określił, iż przepis ten traci moc obowiązującą z dniem 1 maja 2006 r.

Zgodnie natomiast z utrwalonymi poglądami judykatury, zarówno Sądu Najwyższego jak i Naczelnego Sądu Administracyjnego, sąd może pominąć normę rangi podstawowej niezgodnej z Konstytucją i wydać orzeczenie wyłącznie na podstawie Konstytucji i ustawy. Przy czym możliwe jest to również w okresie odroczenia utraty mocy obowiązującej takiej normy rangi podstawowej, jak i w odniesieniu do stanów faktycznych zaistniałych przed orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego. Skoro bowiem organ władzy wykonawczej przekroczył upoważnienie ustawowe, to prawo takie nie wiąże sądu powszechnego przy orzekaniu w konkretnej sprawie.

W dalszej kolejności Sąd pierwszej instancji wskazał również, że sąd powszechny związany jest ratyfikowanymi w drodze ustawy umowami międzynarodowymi, które po ich ogłoszeniu w dzienniku ustaw mają moc bezpośrednio obowiązującą i stanowią część porządku prawnego, przy czym w przypadku niezgodności ustawy z ratyfikowaną umową międzynarodową pierwszeństwo ma umowa międzynarodowa. Dotyczy to także przepisów Traktatu Ustanawiającego Wspólnotę Europejską (Dz.U. z 2004 r., Nr 90, poz. 964/2).

Sąd Rejonowy wskazał również, że w przypadku sprzeczności przepisu regulującego pobieranie opłaty za kartę pojazdu z prawem wspólnotowym dokonanie oceny, że skutki wyroku Trybunału Konstytucyjnego odraczają utratę mocy obowiązującej przepisu mają charakter spekulacyjny - nie wyłącza możliwości dochodzenia roszczenia związanego z pobraniem opłaty. W tym zakresie Sąd podał, iż kwestia w/w opłaty była przedmiotem orzeczenia prejudycjalnego Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości, który postanowieniem z 10 grudnia 2007 r. orzekł, że artykuł 90 akapit pierwszy Traktatu Ustanawiającego Unię Europejską należy interpretować jako sprzeciwiający się opłacie, takiej jak ta przewidziana w §1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2003 r. w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu, która to opłata w praktyce nakładana jest w związku z pierwszą rejestracją używanego pojazdu samochodowego przywiezionego z innego państwa członkowskiego, lecz nie jest nakładana w związku z nabyciem w Polsce używanego pojazdu samochodowego, jeśli jest on tam już zarejestrowany. Sąd Rejonowy wskazał przy tym, że orzeczenie interpretacyjne Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości jest skuteczne ex tunc, a zatem sądy państw wspólnotowych są zobowiązane stosować przepis prawa Wspólnot Europejskich w znaczeniu ustalonym przez Europejski Trybunał Sprawiedliwości także do stanów faktycznych powstałych przed jego ogłoszeniem, począwszy od daty wejścia przepisu w życie, co w odniesieniu do Rzeczypospolitej Polskiej oznacza datę 1 maja 2004 r., kiedy to Polska nabyła członkostwo w Unii Europejskiej.

Jako podstawę dochodzonego przez powoda roszczenia Sąd Rejonowy wskazał art. 405 k.c., przewidujący instytucję bezpodstawnym wzbogacenia. Zdaniem Sądu, pobranie od powoda za kartę pojazdu kwoty wyższej niż 75 złotych od każdego z pojazdów, na podstawie niekonstytucyjnego i niezgodnego z prawem wspólnotowym przepisu stanowiło w rozumieniu art. 410 § 2 k.c. świadczenie nienależne. Przy czym z uwagi na to, że świadczenie to stanowiło nienależny dochód Powiatu (...), to właśnie on winien zwrócić nadpłaconą kwotę w wysokości 850 zł (2 x 425 zł).

O odsetkach ustawowych orzeczono na podstawie art. 455 k.c. oraz art. 481 § 1 k.c., a o kosztach procesu – w oparciu o art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

Z powyższym wyrokiem nie zgodził się pozwany, zaskarżając go w całości i zarzucając rozstrzygnięciu naruszenie art. 405 i art. 410 § 2 k.c. poprzez przyjęcie tego przepisu jako podstawy prawnej żądania pozwu i rozstrzygnięcia w sprawie.

W konkluzji skarżący wniósł o zmianę wyroku Sądu Rejonowego poprzez oddalenie powództwa w całości, a także zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu apelacji wskazywał na to, że sporny przepis rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2003 r. w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu (Dz. U. Nr 137 poz. 1310) utracił moc obowiązującą dopiero z dniem 1 maja 2006 r. zaś orzecznictwo sądów powszechnych w sprawach o zwrot opłaty za wydanie karty pojazdu nie jest jednolite. W ocenie skarżącego słusznym wydaje się pogląd, który znajduje wyraz w niektórych zapadających orzeczeniach, że roszczenie w sprawach zwrotu nadpłaconej opłaty powinno być kierowane przeciwko Skarbowi Państwa – Ministrowi Infrastruktury za podstawie art. 417(1) par.1 k.c.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

apelacja jako bezzasadna podlega oddaleniu.

Nietrafny jest wyrażony w uzasadnieniu apelacji pogląd, zgodnie z którym do dochodzenia roszczenia zgłoszonego w pozwie należy stosować przepis art. 417¹ k.c. Przepis ten bowiem odnosi się do dochodzenia odszkodowania za szkodę spowodowaną wydaniem aktu normatywnego niezgodnego z Konstytucją RP lub ratyfikowaną umową międzynarodową, a nie sytuacji, w której strona dochodzi zwrotu nienależnie pobranej opłaty.

Wydanie orzeczenia na podstawie art. 410 § 2 k.c. znajduje swoje uzasadnienie w fakcie, iż opłata w kwocie 500 zł za wydanie karty pojazdu od każdego nabytego przez powoda samochodu była zawyżona, a co za tym idzie łączna kwota 850 zł stanowiła świadczenie nienależne. Powiat (...), jako podmiot publiczny, realizujący zadania wynikające z ustawy, winien działać w granicach obowiązującego prawa, co tym samym powoduje, że nie powinien pobierać zawyżonej opłaty za pierwszą rejestrację na terytorium RP używanych pojazdów sprowadzanych z innego państwa członkowskiego. Skoro opłatę w zawyżonej wysokości pobierał, winien się liczyć z obowiązkiem jej zwrotu.

W błędzie pozostaje przy tym skarżący twierdząc, że powyższe znajduje zastosowanie dopiero po utracie mocy obowiązującej rozporządzenia Ministra Infrastruktury w dacie wskazanej przez Trybunał Konstytucyjny. Takie stanowisko nie uwzględnia tego, iż wspomniane rozporządzenie jest niezgodne również z przepisami Traktatu Ustanawiającego Unię Europejską, co zostało wprost stwierdzone w powołanym przez Sąd pierwszej instancji, orzeczeniu prejudycjalnym. Wskazać należy, że z uwagi na niezgodność § 1 ust. 1 ww. rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 marca 2003 roku z normą prawa wspólnotowego art. 90 akapit pierwszy traktatu Ustanawiającego Unię Europejską utraciło ono moc z dniem 1 maja 2004 roku, czyli z dniem przystąpienia Polski do Unii Europejskiej.

Wymaga ponadto podkreślenia, iż wyrok Trybunału Konstytucyjnego miał de facto moc deklaratywną, a nie konstytutywną. Odroczenie utraty mocy obowiązującej przepisu w żaden sposób nie zmieniło sytuacji prawnej, a mianowicie tego, że przepis ten przestał obowiązywać dnia 1 maja 2004 r. Powyższe stanowi o tym, że orzeczenie to nie narusza dyspozycji art. 190 Konstytucji RP oraz art. 71 ust. 2 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym. Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej nakłada bowiem na organy administracyjne i sądy powszechne obowiązek stosowania zarówno prawa krajowego, jak i prawa wspólnotowego,

a w przypadku niezgodności tych dwóch porządków prawnych, pierwszeństwo zawsze ma prawo wspólnotowe. Warto wskazać również w tym miejscu, że orzeczenie prejudycjalne Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości, jako dotyczące stanu prawnego (nie konkretnego stanu faktycznego) odnosi się do oceny zgodności prawa krajowego z

prawem wspólnotowym, a orzeczenie o niezgodności danego przepisu ma moc wsteczną i obowiązuje ex tunc, co w tym przypadku oznacza datę przystąpienia państwa członkowskiego do Unii Europejskiej.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. apelację pozwanego jako pozbawioną uzasadnionych podstaw oddalił.

O kosztach procesu za instancję odwoławczą Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 w związku z art. 108 § 1 k.p.c. oraz z § 6 pkt. 1, § 13 ust. 1 pkt. 1 i § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.) obciążając nimi stronę przegrywającą.

z/ (...).